

HOMENATGE

JORDI SOLÉ TURA

sempre he entès el socialisme com una
 passió per la dignitat de la persona, és a
 dir, per la igualtat i la solidaritat en una
 societat lliure. Per això l'empenta moral
 i política del socialisme continuarà vivan-
 tment hi ha: desigualtats, injustícies, disci-
 minacions i humiliacions

Jordi Solé Tura

Fotògrafa: Judith Vizcarra

Paradoxes de la història fan que el dia 4 de desembre de 2009 morís i el 6 de desembre, dia de la Constitució, fos incinerat el més valent dels seus redactors. Jordi Solé Tura, diputat de la III legislatura d'aquest Parlament, havia estat un personatge clau en la construcció de l'estat social i de dret, defensor de les posicions més progressistes i més allunyades del que encara quedava del vell aparell de l'Estat que sortia d'una dictadura militar que negava la llibertat, la diversitat i la pluralitat.

Imaginín-se per un moment la redacció de la Constitució, sense ell.

«En Jordi Solé Tura va morir com a conseqüència de la malaltia d'Alzheimer. Totes les malalties són maleïdes i cruels, però aquesta afecta la part física i toca el nucli central de la personalitat, la manera de ser, i això la fa més cruel. No hi ha cap moment per a l'esperança. L'avui és difícil de viure i saps que el demà serà pitjor. No hi ha retorn. Apareix com una ombra i et va envoltant. La malaltia actua de forma implacable, s'inicia el procés de l'absència, de l'acomiadament, de la mort del qui encara hi és.» (Paraules que va escriure la seva estimada Teresa Eulàlia Calzada, diputada d'aquesta cambra en la I legislatura i companya i esposa d'en Jordi.)

Quan Jordi Solé Tura va morir, milers i milers de persones van passar pel Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat a dir-li adéu. Guardem com un tresor els comentaris escrits per molts dels seus alumnes, treballadors, sindicalistes, militants per la democràcia, persones senzilles que se sentien defensades i reivindicades per qui havia treballat, fins i tot de nit, des de petit.

També guardem tots els articles publicats a la premsa que lloaven la seva trajectòria intel·lectual i política, però sobretot, la humana, i que descrivien l'admiració dels seus deixebles. El Solé Tura professor, catedràtic, degà; el Solé Tura del compromís polític fins a les darreres conseqüències, i el Solé Tura forjador dels instruments necessaris per a la construcció d'estats democràtics; el representant legítim del poble que no va deixar de ser mai part del poble; l'esportista amb voluntat de ferro; l'intel·lectual que va escriure (en solitari o com a coautor) centenars de llibres i assaigs, que va traduir uns cinquanta llibres d'autors italians, anglesos i francesos i que va publicar milers d'articles a diferents diaris i revistes.

Però, coneixent en Jordi, li hauria agradat que mencionéssim amb especial emoció les vinyetes de ninotaires com Batllori, Fer i Ermengol. Així, de tots els fils conductors que m'han passat pel cap a l'hora de parlar-los del diputat de la III legislatura (1988-1992) d'aquest Parlament, he triat el dels homenatges dels ninotaires. I ho he triat per explicar-los que Jordi Solé Tura va fer coses transcendents, importants, històriques..., però que no va perdre mai el somriure, el bon humor ni la capacitat de fer jocs de paraules divertits de rimes fàcils, rodolins en què descrivia l'amor per la seva Teresa Eulàlia o les coses més inversemblants que l'envoltaven, com aquest fragment compost en una interminable reunió del Partit.

[...] gent que viu l'espera tensa,
d'allò que encara ha de venir,
gent que reviu en la pensa
allò que arriba a la fi,
gent que val tot el que val,
gent del Comitè Central.

15 de juny de 1980

Sentir-se arrelat a un paisatge,
un veïnat, unes persones

En Fer, nascut i criat a Mollet del Vallès, com el diputat que avui recordem i honorem, ens mostra en els seus dibuixos el forner que en Jordi mai va deixar de ser. En època de globalització, la importància de sentir-se arrelat a un paisatge, un veïnat, unes persones és fonamental. El fill de ca la Vicenta «estudiava de gran» i «s'havia posat en política», «ja se sap, la família la porta a la sang» —deien les veïnes en veu baixa—, i les més agosarades deien: «A la sang que els queda, perquè alguna els la van vessar en el gran drama.» Aquest gran drama que fou la Guerra Civil i les seves conseqüències, que en Jordi va viure amb ulls de nen i explica amb cruïda en la seva *Història optimista* (1999), primera part del llibre de memòries que no va poder continuar.

Amb nou anys, mentre feia pa, escoltava la ràdio tot esperant que el forn fes la seva feina de coure la massa de farina i llevat. Amb la descoberta que podia sintonitzar la BBC i altres emissores, va despertar la incommensurable avidesa per acumular coneixement. Així, va aprendre anglès, francès i italià.

A l'hora de fer el servei militar, decideix fer-lo voluntàriament, per estar a prop de casa i de la universitat.

Acompaña aquestes paraules un dibuix de Fer en què mostra un Solé Tura que travessa la ratlla entre la vida i la mort amb una constitució i una barra de pa.

Tots els que van ser companys d'estudi han explicat, en algun moment, el tracte planer i la normalitat amb què vivia la seva especial capacitat intel·lectual que li va permetre acabar la llicenciatura de dret amb premi extraordinari en la meitat del temps habitual.

És l'etapa en què s'incorpora al nucli dirigent d'un partit polític clandestí, el PSUC, però aquesta decisió de compromís polític estronca la seva carrera acadèmica, que de ben segur podria haver estat encara més brillant. L'any 1960 ha de deixar la seva plaça de professor i iniciar el dolorós exili, un exili molt més conegut arran del documental *Bucarest, la memòria perduda*, dirigit pel seu fill, Albert Solé.

Així fou com aquell forner que havia après com era el món real a través de les ràdios internacionals, perquè les ràdios de la dictadura ens explicaven un món irreal sense problemes mentre es perseguia, torturava i eliminava els dissidents, va acabar sent la veu de la ràdio que des de lluny mantenia l'esperança als demòcrates sotmesos per la dictadura franquista, i que tots —també els que sabem que era la seva veu— ens creiem que Ràdio Pirenaica era just darrere la ratlla dels Pirineus.

Així, doncs, a principis dels 60, Jordi Solé Tura va ser el responsable i la veu de Ràdio Pirenaica, en les seves emissions en català, que signava amb el pseudònim de Josep Oriol.

La militància i el compromís polític

Va exercir la seva militància, com totes les coses de la vida, amb passió i sense límits, amb compromís i entrega, disposat a fer de manera molt eficaç tot el que fos necessari per acabar amb la dictadura. Alguns dirigents del PCE no van comptar, però, que les seves conviccions tenien un horitzó de llibertat irrenunciable i que no estava disposat a descriure una realitat inexistente, ni acceptar autoritarismes de cap mena. Per això, pren la decisió de tornar a Catalunya, malgrat el risc de ser detingut, i guanyar-se la vida una tempo-

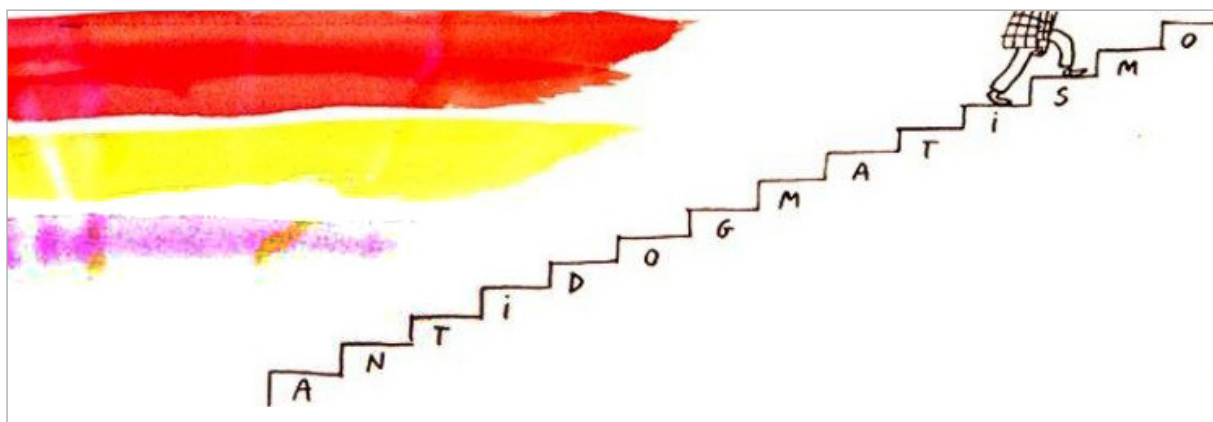
rada com a traductor (la descoberta de Gramsci el va ajudar a reunir les forces necessàries per abandonar un partit que no s'adonava que els règims dels països de l'Est havien evolucionat cap al totalitarisme). Claudín, Semprún, també són expulsats del PC perquè no acceptaven les tesis oficialistes.

Torna de l'exili amb l'Anny Bruset i una criatura que fins fa poc no sabia on havia nascut. La lluita contra el franquisme va implicar molts sacrificis i renúncies.

Amb Jordi Borja, Alfons Comín i molts altres noms propis de la lluita antifranquista catalana van crear un espai d'esquerres amb una important penetració entre els joves, els obrers i el món universitari conegut com a *Bandera Roja*. S'integren a l'Assemblea de Catalunya i es juguen la vida juntament amb altres per trobar camins unitaris cap a la democràcia. Aquesta formació desapareguda ja fa molts anys va esdevenir bressol de pensament i lluita de moltes persones que, posteriorment, han ocupat responsabilitats polítiques en les institucions de la Catalunya democràtica.

El trist, i alhora tendre, dibuix de Toni Batllori ens explica el Jordi Solé Tura que sempre va voler ser: Defensar amb tota la força les seves propostes i els seus principis, però tenint en compte les propostes i els principis dels altres. «L'autèntica saviesa és compatible amb la humilitat», va escriure un ciutadà anònim en el llibre de comiats.

La societat actual ens demana anorrear els dogmes, defensar diàriament la llibertat, servir la democràcia. És el que desitgen una part molt important de persones que en algun moment de la seva vida van tenir compromisos polítics. És el que demanen les generacions que van patir la dictadura, van viure la transició i l'aprenentatge de la pluralitat social i parlamentària. Moltes d'aquestes persones han conegut, respectat i sovint, estimat, l'home del somriure ample, d'intel·ligència indubtable, de dedicació incansable, d'honestat inqüestionable i amb una gran capacitat per comunicar i ensenyar. Estem parlant, és clar, del diputat que avui honorem.

En aquest punt volem compartir amb vostès l'escala, amb fons tricolor i la paraula antidogmatisme esculpida a cada graó, que se l'emporten per sempre.

Acadèmic, pensador, professor i comunicador

Autodidacte, compromès, perseguit, exiliat, empresonat, professor estimat, diputat a les Corts Generals, ponent constitucional, ponent de l'Estatut de Sau, col·laborador en la redacció d'altres estatuts, regidor a l'Ajuntament de Barcelona, diputat d'aquesta cambra, degà de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, *honoris causa* de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED), de la Universitat de Lleó i de la Universitat de Lleida. Membre del Consell d'Europa, de l'Agència de l'ONU per als Refugiats (ACNUR), delegat del Consell d'Europa en els processos de restabliment de la pau i l'estabilitat al Caucas o als Balcans i en la seva funció de membre de la Comissió d'Afers Jurídics i Drets Humans d'aquest consell europeu va treballar per Bòsnia, Txetxènia, Azerbaidjan, Geòrgia, Armènia, Albània.

Conferenciant habitual i assessor de molts països llatinoamericans en els seus processos de sortida de les dictadures.

La seva darrera responsabilitat política (representant de l'ACNUR), en virtut de la qual va comparèixer davant la Comissió Permanent de Legislatura sobre la Unió Europea i d'Actuacions Exteriors, Cooperació i Solidaritat d'aquest Parlament, el 14 de maig de 2002, va ser per fer-nos prendre consciència dels milions de persones que són foragitades de les seves cases i terres en els conflictes bèl·lics, o per raons polítiques o de fanatisme religiós.

Jugador de futbol, practicant d'atletisme des de ben jove, apassionat de la muntanya, esquiador de fons, present en tota mobilització ciutadana que enriqué la relació humana.

Mai va deixar de ser el «fill de la Vicenta», com se'l coneixia a Mollet; el «profesor languado» com l'anomenava algun company de ponència constitucional; el «Capitán Trueno», inicialment anomenat així només pel seu fill Al-

bert quan va saber que a la presó Model de Barcelona on anava a visitar el seu pare anys enrere, entre molts altres lluitadors antifranquistes, hi havia Víctor Mora (que amb el pseudònim de Víctor Alcázar, era l'autor d'aquest còmic); i també era conegut com «el marit de la Calzada», la dona que abraça més fort del món i que coneixia millor que ningú l'afany de superació i l'esperit lluitador per fer front a les situacions difícils, que van ser moltes.

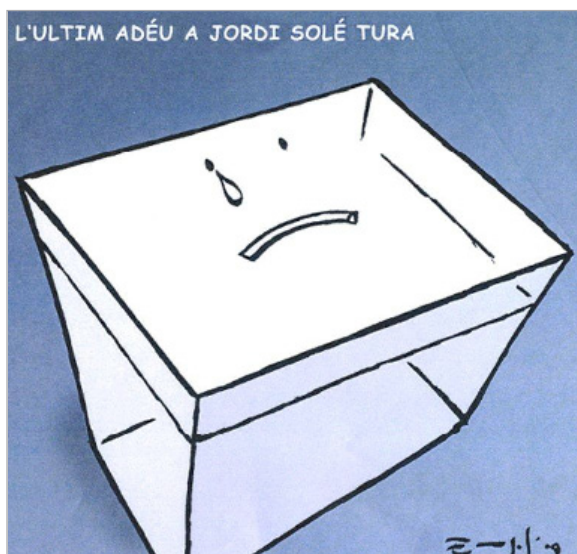
Melòman, cinèfil, apassionat de les arts, de les ciències... i, per damunt de tot, devorador de llibres. Un dels grans plaers compartits amb ell era poder entrar a qualsevol llibreria i veure com se li transformava la cara i emergia el que deu ser l'alegria propera a la felicitat.

El seu llibre més conegut potser és *Catalanisme i revolució burgesa*, publicat per primer cop l'any 1967, que era la seva tesi doctoral i, des d'aleshores, lectura obligada per entendre l'expressió política del sentiment de nació catalana. En el darrer llibre, *Una història optimista*, primera part de les seves memòries, fa un repàs de la infantesa, senyalada per la guerra, i de la joventut, marcada per la repressió, fins arribar a la seva evolució del comunisme cap al socialisme democràtic.

Catedràtic de dret constitucional, és a dir, dels drets inviolables. Les seves classes eren tan brillants que esdevingueren un autèntic fenomen social, ja que omplien l'aula d'estudiants d'altres disciplines asseguts a les escales i als racons, als passadissos i a les finestres.

Una manera de fer i de ser en política

Durant anys, formà part de la direcció del PSUC i del PSC, però sense ocupar els primers llocs en les organitzacions. No obstant això, tingué una presència pública constant, i en períodes determinats, esdevingué

Va exercir la defensa de la democràcia arreu del món, i les urnes que la representen ploraven la seva mort en el dibuix d'Ermengol.

Saludant afablement el poder celestial tot reclamant-ne una constitució.

un referent significatiu per a amplis sectors de la societat. Contrincant difícil, però respectuós, de discurs planer i entenedor.

No s'identificà mai amb el concepte de *classe política* pel seu caràcter excloent i pel que podia significar de privilegi. Potser per això el que més li preocupava era l'actuació sense escrúpols, és a dir, la corrupció d'alguns càrrecs públics, ja que destruïa allò pel qual tant havia lluitat: l'exercici de la democràcia, la representació del poble, l'expressió lliure i sincera, l'entrega a l'esdevenir col·lectiu en llibertat.

Com a introductor i traductor d'autors d'arreu, del camp de les ciències socials (filosofia, història), se li van obrir nous camins i trobà respostes a nous plantejaments. Savi en el sentit ampli de la paraula, en Jordi va consolidar un pensament propi i rigorós, que va saber aplicar en benefici de la societat a la qual va servir.

Apassionat també per la lletra, qualsevol nova experiència, pensament o reflexió calia transmetre-la immediatament. Quan es posava a escriure, el temps s'aturava i la seva concentració era tan intensa que tot deixava d'existir fins que acabava el text. Va començar a publicar articles a la premsa a principis dels 70 i no va deixar de fer-ho. En aquests moments que s'estan recopilant, es quantifiquen en més de 1.500 en la premsa catalana i encara no s'han quantificat els publicats en la premsa espanyola i la internacional. Els primers, de política exterior, perquè no li acceptaven els de política interior. Tot i això, va patir la censura fins al 1976.

El darrer dibuix mostra com poques hores després d'arribar al cel, ja ha redactat el text que garanteix la igualtat i la llibertat de tots.

Consideració general

El 4 de desembre de 2009 la política, en majúscules, va perdre el més gran dels seus valedors.

Els que vam tenir la sort de gaudir-ne de prop hem anat omplint el buit que la malaltia anava creant amb l'arrelament dels nostres millors records, i ara sabem que la mort no ho esborra tot, ans al contrari.

De la seva incommensurable intel·ligència no va voler parlar-ne mai, i ens va ensenyar que és amb senzillesa com es viuen i diuen les coses essencials.

Fer-se a ell mateix, l'avidesa de saber i compartir el que sabia, fer de la cultura l'espina dorsal de la construcció de la seva personalitat, mostrar una voluntat de ferro, entregar-se a la difícil tasca de construir i exercir democràcies, defensar el catalanisme social, lluitar per la llibertat cada dia... Aquests elements van configurar la seva escala de valors. Valors que, al nostre entendre, no són del passat, sinó que haurien de ser del futur.

La família, els Tura, a més a més, li hem d'agrair que dignifiqués un cognom i una família que el franquisme va esclafar i perseguir i el nazisme va voler exterminar.

Gaudir de la vida

En l'acte de comiat, el seu fill va recordar-nos la dita «com més por tens de la mort, més has gaudit de la vida». «I no es pot negar que vas gaudir-ne: vas saber inventar-te [cito literalment] una vida radicalment diferent de la que t'estava predestinada». «I vas devorar amb passió cadascuna de les facetes de la vida: l'aprenentatge, la docència, el compromís polític, l'amor, la construcció de l'estat democràtic o l'esquí de fons. Tant hi feia: tot s'havia de viure intensament.»

«També vaig descobrir que tenies un helicòpter mental i davant de cada problema t'aixecaves a vol d'ocell per tenir una visió de conjunt, més enllà del tot.»

«Sàpigues que has deixat un llegat de dignitat que intentarem recollir i siguis on siguis aprofundirem en la democràcia, en la que tu volies i que no consisteix a anar a votar cada quatre anys, sinó en la consciència i renovació constant.»

«Ja saben que a casa no hem estat mai creients, però si hi ha algun lloc més enllà, ja us heu trobat en Comín, en Gramsci, en Lluch, en Miguel Nuñez i d'altres parlant de la justícia social i la democratització del cel.»

«Intentarem seguir el teu camí, derrotant tirans, alliberant les Sigrid en els paradisos freds. En tots els paradisos de llibertat hi seràs per sempre.

A REVEURE, CAPITÁN TRUENO!»

Ple del Parlament, 15 de juny de 2011

Síntesi biogràfica

Jordi Solé Tura (Mollet del Vallès, 1930 - Barcelona, 2009). Professor de dret polític, catedràtic de dret constitucional i polític. Va ser un dels redactors de la Constitució espanyola del 1978 i de l'Estatut d'autonomia del 1979, ministre amb el primer govern socialista, senador i membre del Consell d'Europa.

1930 Neix a Mollet del Vallès, el 23 de maig.

1942 Deixa els estudis, a causa de la mort prematura del seu pare i la Guerra Civil, i treballa en el negoci familiar, el forn de Ca la Vicenta. De manera autodidacta, estudia anglès.

1951 Inicia els estudis de batxillerat a Barcelona.

1952 Entra a la Universitat de Barcelona per estudiar dret.

1956 Ingressa al PSUC i, juntament amb altres companys, hi constitueix l'organització d'intel·lectuals.

1957 Rep el Premi Extraordinari de Llicenciatura.

1959 El catedràtic Manuel Jiménez de Parga tria Jordi Solé Tura com a primer professor adjunt de la seva càtedra de dret polític a la Universitat de Barcelona.

1960 S'exilia a França.

1962 Es trasllada a Bucarest, on entra com a locutor a la clandestina Ràdio Pirenaica.

1964 Torna a París i treballa com a cap de redacció de la revista *Realitat* amb Claudín i Semprún.

1965 Torna a Catalunya i és expulsat del Partit Comunista Català.

1966 Participa en la Caputxinada amb més de cinc-cents estudiants i intel·lectuals progressistes, fet que li comporta una sanció ministerial que l'aparta durant dos anys de la docència.

1967 Edicions 62 li publica la tesi *Catalanisme i revolució burgesa*. Es doctora amb la qualificació d'excel·lent *cum laude*.

1968 Durant el Maig Francès participa a París en una reunió d'intel·lectuals catalans, amb Maria Aurèlia Capmany, Jordi Borja i Josep Maria Castellet.

1969 Es posa en funcionament la Llei de premsa del ministre Manuel Fraga Iribarne i Solé Tura és detingut i empresonat.

1970 S'incorpora a Bandera Roja, grup clandestí d'universitaris i treballadors de Barcelona.

1972 Participa en la posada en marxa de la Facultat de Dret de la Universitat de Lleida. És el primer degà d'aquesta facultat.

1974 Solé Tura torna a la docència com a professor adjunt de dret polític. Ingressa novament al PSUC i és nomenat membre del Comitè Central i responsable del front d'intel·lectuals.

1976 Mort el general Franco, el tribunal de la Universitat nomena Solé Tura professor agregat de dret polític.

1977 Les primeres eleccions legislatives li atorguen un escó de diputat pel PSUC. Forma part del grup de ponents de la Constitució del 1978.

1978 Jordi Solé Tura és proposat ponent per redactar l'Estatut d'autonomia de Catalunya (Estatut de Sau).

1982 Obté la càtedra de dret constitucional.

1983 És nomenat per unanimitat candidat a l'alcaldia de Barcelona pel PSUC.

1985 És nomenat degà de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

1986 Participa activament en diversos intents de reagrupament de l'esquerra política a Catalunya, com la «Conferència d'homes i dones d'esquerra». Forma part del jurat del Premi Príncep d'Astúries de Ciències Socials.

1987 Publica el llibre *Autonomies, federalisme i autodeterminació*.

1988 Participa en la «Convenció per una majoria nacional i de progrés» i es presenta com a independent a la llista del PSC a les eleccions al Parlament de Catalunya, i obté l'acta de diputat.

1989 Forma part, com a membre del partit, de la candidatura del PSC a les eleccions generals i és elegit diputat al Congrés dels Diputats.

1991 És designat ministre de Cultura del govern socialista presidit per Felipe González.

La Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) el nomena doctor *honoris causa*.

1992 És nomenat vicepresident de la II Conferència de Ministres Europeus Responsables de Patrimoni Cultural.

1993 És elegit diputat a les eleccions generals i nomenat president de la Comissió d'Affers Exteriors del Congrés. És reelegit membre de les assemblees del Consell d'Europa i de la Unió Europea Occidental.

1995 És escollit vicepresident primer de la Comissió de Seguiment dels Estats Membres del Consell d'Europa.

1996 És diputat al Congrés pel PSC, membre del Comitè Federal del PSOE i senador pel grup socialista.

1998 El consistori municipal de Mollet del Vallès el declara Molletà Il·lustre i li lliura la Medalla de la Ciutat, al Teatre Municipal Can Gomà.

1999 A la tardor, presenta el seu llibre autobiogràfic *Una història optimista: memòries*.

2000 És elegit senador per l'Entesa Catalana de Progrés, en representació del Partit Socialista de Catalunya.

2001 Impulsa la creació del Comitè Català per als Refugiats, Comitè Català de l'ACNUR.

2003 L'Ajuntament de Barcelona li concedeix la Medalla d'Or de la Ciutat. La Universitat de Lleó el nomena doctor *honoris causa*. Se signa la cessió del fons documental a l'Ajuntament de Mollet del Vallès i la creació del Centre d'Estudis per la Democràcia.

2004 La Universitat de Lleida el nomena doctor *honoris causa*. Finalitza la seva participació a la Comissió d'Afers Jurídics i Drets Humans del Consell d'Europa, iniciada l'any 1994.

2005 Es crea el Consell Assessor del Centre d'Estudis per la Democràcia.

2007 La Generalitat li concedeix la Creu de Sant Jordi.

2008 Es presenta el documental *Bucarest, la memòria perduda*, dirigit pel seu fill, Albert Solé.

2009 El 4 de desembre mor.

2010 La Generalitat li concedeix la Medalla d'Or a títol pòstum. El Congrés dels Diputats i el Senat li reben homenatge. Es constitueix el Grup d'Amics i Amigues de Jordi Solé Tura, a Mollet del Vallès.

Font: Centre d'Estudis per la Democràcia

Aproximació a la seva bibliografia

Llibres (autor/coautor)

CISNEROS LABORDA, Gabriel; PÉREZ LLORCA, José Pedro; ROCA JUNYENT, Miquel; SOLÉ TURA, Jordi; FRAGA IRIBARNE, Manuel; HERRERO Y RODRÍGUEZ DE MIÑÓN, Miguel; PECES-BARBA MARTÍNEZ, Gregorio. «Veinte años después: reflexiones de los padres constituyentes». En: *La constitución española de 1978: 20 años de democracia*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 1998, p. 3-44.

MUÑOZ ALONSO, Alejandro; PÉREZ ROYO, Francisco Javier; JÁUREGUI CAMPUZANO, Fernando; SOLÉ TURA, Jordi; PULIDO QUECEDO, Manuel. «El tratamiento informativo de la actividad parlamentaria: mesa redonda». En: *Parlamento y opinión pública*. Madrid: Tecnos: AELPA, 1995, p. 81-114.

SOLÉ TURA, Jordi. *Catalanisme i revolució burgesa: la síntesi de Prat de la Riba*. Barcelona: Edicions 62, 1967. 325 p. (Llibres a l'Abast; 47)

— *Catalanismo y revolución burguesa*. 2a ed. 1974. Madrid: Cuadernos para el Diálogo, 1970. 296 p. (Divulgación universitaria. La pell de brau; 24) (Libros de bolsillo)

— *Introducción al régimen político español*. 2a ed. (1972). Barcelona: Ariel, 1971. 150 p. (Ariel Quincenal; 51)

— «Elecciones municipales y estructura del poder político en España». En: *Estudios de ciencia política y sociología. Homenaje al profesor Carlos Ollero*. Madrid: Gráf. Carlavilla, 1972, p. 785-799.

— «Notas sobre el nacionalismo catalán de la posguerra». En: *Las ideologías en la España de hoy: coloquio*. Madrid: Seminarios y ediciones, 1972.

— *Ideari de Valentí Almirall*. Barcelona: Edicions 62, 1974. 109 p. (Antologia Catalana; 74)

— *Política internacional y conflictos de clase*. Barcelona: Laia, 1974. 182 p. (Laia Paperback. Política; 5)

— «Historiografía y nacionalismo: consideraciones sobre el concepto de la nación». En: *Once ensayos sobre la historia*. Madrid: Fundación Juan March, 1976, p. 89-104.

— «Catalunya sense govern propi». En: *Formes i institucions del govern de Catalunya*. Barcelona: Institut Municipal d'Història, 1977, p. 147-159.

— *Diccionario del comunismo*. Barcelona: DOPESA, 1977. 96 p. (Libros mosquito; 2)

— *Los comunistas y la Constitución*. Madrid: Forma, 1978. 117 p.

— «La Constitución y la lucha por el socialismo». En: *La izquierda y la Constitución*. Barcelona: Taula de Canvi, 1978, p. 19-29.

- «El control parlamentario en el período constituyente y en la Constitución de 1978». En: *Parlamento y sociedad civil*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1980, p. 31-47.
- «Democracia y eficacia en las Cortes Españolas de la transición». En: *Parlamento y democracia: problemas y perspectivas en los años 80: un debate en torno a los problemas actuales del parlamento como institución representativa de la voluntad popular visto desde una perspectiva de ampliación y profundización de la democracia*. Madrid: Pablo Iglesias, 1982, p. 93-108.
- «Les Comunitats autònomes com a sistemes semi-presidencials». En: *El Govern a la Constitució espanyola i als estatuts d'autonomia*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1985, p. 277-295. (Edició també en castellà)
- «El espacio político comunista en España (1977-1984)». En: *Problemas actuales del Estado social y democrático de derecho: actas del IV Congreso Nacional de Ciencia Política*. Alicante: Universidad de Alicante, 1985, p. 151-160.
- *Nacionalidades y nacionalismos en España: autonomías, federalismo, autodeterminación*. Madrid: Alianza, 1985. 233 p.
- «Mesa redonda: el problema del Estado en Marx». En: *Cien años después de Marx: ciencia y marxismo: actas del Coloquio Internacional en conmemoración del Centenario de la muerte de Carlos Marx*. Madrid: Akal, 1986, p. 448-454.
- *Autonomies, federalisme i autodeterminació*. Barcelona: Laia, 1987. 222 p. (L'Entrellat)
- *La Catalunya de Joan Maragall i la Catalunya d'avui: conferència inaugural del curs 1986-1987*. Barcelona: Ateneu Barcelonès, 1987. 18 p.
- «La Generalitat». En: *Comentaris sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya*. Vol. I. Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms, 1988, p. 127-140. (Edició també en castellà)
- *Régimen político franquista*. Barcelona: Gráficas Signo, 1988. 69 p.
- *Els tres problemes principals de la Constitució*. Mollet del Vallès: [s.n.], 1988, [6] p.
- «Realidad y ficción de la Europa de las regiones». En: *Los Socialistas españoles y la Comunidad Europea: [ponencias y comunicaciones presentadas en las IV jornadas parlamentarias, que se celebraron el día 2 de febrero de 1989 en el Congreso de los Diputados]*. Madrid: Grupo Parlamentario Socialista, 1989, p. 81-87.
- «Autonomías, federalismo y autodeterminación». Conferència pronunciada per Jordi Solé Tura el dia 12 de març de 1990. En: *La vida democrática, política y ciudadano: primer ciclo*. Bilbao: Universidad de Deusto, 1990, p. 177-203.
- «Circulación y protección de bienes culturales». En: *El mercado único: la Europa sin fronteras interiores*. Madrid: Acción Institucional'93, 1992, p. 237-245.
- *1492: la dimensión real del mundo moderno: conferencia*. Madrid: Ministerio de Cultura, 1992. 37 p.
- «Das politische Modell des Staates Autonomer Gebietskörperschaften». En: *Spanisches Verfassungsrecht: ein Handbuch*. Heidelberg: Müller Juristischer Verlag, 1993, p. 249-282.
- «1492: la dimensión real del mundo moderno». En: *España 92, lugar de encuentros: conferencias del Club Siglo XXI (1991-1992)*. Madrid: Unión Editorial, 1994, p. 219-231.
- «La constitución entre el pasado y el futuro». En: *20 Años después: la Constitución cara al siglo XXI*. Madrid: Taurus, 1998, p. 175-209.
- «Las generaciones cambian». En: *Constitución española: 1978-1998, veinte aniversario*. Madrid: Cambio 16, 1998.
- Una historia optimista: memorias. Madrid: Aguilar, 1999. 390 p.
- *Una història optimista: memòries*. Barcelona: Edicions 62, 1999. 420 p. (Biografies i memòries; 40)
- «El derecho de autodeterminación en España». En: *La Tribuna de «El Sitio»: 125 años de expresión libre en Bilbao (1875-2000)*. Bilbao: Sociedad «El Sitio», 2001, p. 609-625.
- «El consenso». En: *Transición a la democracia: la experiencia española: ciclo de conferencias, Lima, Perú, septiembre y diciembre de 2001*. Lima: Servicios Editoriales del Perú, 2002, p. 35-43.
- «Las autonomías en la perspectiva europea». En: *El Futuro del Estado de las autonomías: un encuentro para la reflexión*. Córdoba: Diputación de Córdoba, 2003, p. 95-106.
- «Constitución y autonomías entre el pasado y el futuro». En: *Reflexiones de los ponentes de la Constitución Española: 1978-2000: 25 aniversario de la Constitución*. Cizur Menor (Navarra): Aranzadi, 2003, p. 251-282.
- «Europa y Euskadi». En: *Concordia civil en Euskadi: estrategias para la paz*. Barcelona: Icaria, 2004, p. 183-189.
- «Frente a la intolerancia». En: *Mediterráneo: memoria y utopía*. Vol. 2. Murcia: Universidad de Murcia, 2004, p. 462-468.
- *Investidura com a doctors Honoris Causa dels senyors Jordi Solé Tura i Josep Vallverdú Aixalà*. Lleida: Universitat de Lleida, 2005. 58 p.
- SOLÉ TURA, Jordi; AJA, Eliseo. *Constituciones y períodos constituyentes en España (1808-1936)*. 20a ed. Madrid: Siglo XXI de España Editores, 2005. 175 p. (Estudios de historia contemporánea)
- SOLÉ TURA, Jordi; APARICIO PÉREZ, Miguel A. *Las Cortes Generales en el sistema constitucional*. 2a ed. (1988).

Madrid: Tecnos, 1984. 311 p. (Temas clave de la Constitución española)

SOLÉ TURA, Jordi; HUICI, Fernando; GALLARDO, Tony. *Monumento homenaje a la Constitución*. San Bartolomé de Tirajana: Ayuntamiento, 1990. 94 p.

SOLÉ TURA, Jordi; RUBIO LLORENTE, Francisco; FERNÁNDEZ-CARVAJAL GONZÁLEZ, Rodrigo. «El futuro de la institución parlamentaria: intervenciones en la mesa redonda sobre el tema». En: *El parlamento y sus transformaciones actuales: jornadas organizadas por la Asamblea Regional de Murcia (11-13 de abril de 1988)*. Madrid: Tecnos, 1990, p. 377-394.

Articles

BORJA, Jordi; SOLÉ TURA, Jordi. «Alfonso Comín y el comunismo». *Leviatán: Revista de hechos e ideas*, núm. 6 (1981), p. 41-59.

SOLÉ TURA, Jordi. «El conflicto chino-soviético y la revolución cultural». *Destino*, 25 de març de 1967.

—«El Pensamiento político y la trayectoria de Valentín Almirall». *Revista Jurídica de Cataluña*, vol. 69, núm. extra 1 (1970), p. 341-366.

—«Reinterpretación de Maquiavelo». *Convivium*, núm. 32 (1970), p. 73-85.

—«La reivindicación de la autonomía en las nacionalidades y regiones del Estado español». *Avance* [Barcelona], 1976.

—«La batalla por las instituciones autonómicas». *Argumentos*, núm. 1 (1977), p. 18-22.

—«La Constitución de 1978 desde el punto de vista comunista». *Documentación administrativa*, núm. 180 (1978), p. 45-58.

—«Cataluña sin gobierno propio (1939-1975). Catalunya sense govern propi (1939-1975)». *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña*, núm. 18 (1978), p. 88-95.

—«Mesa redonda sobre las autonomías». *Nuestra Bandera*, núm. 98 (1979), p. 21-41.

—«Quina democràcia volem?». *CEUMT*, núm. 22 (1980), p. 48-55.

—«La jurisprudencia del Tribunal Constitucional y el Estado de las autonomías». *Anuari de Dret Polític* [Barcelona: Universitat de Barcelona], 1984, p. 11-46.

—«Il caso spagnolo: dal centralismo ad un sistema politico plurale». *Democrazia e Diritto*, núm. 3-4 (1985).

—«Informe Dubcek: Prólogo a la edición de 1968». *Nous Horizons*, núm. 93 (1985), p. 46-52, 4 Ref.

—«Enrique Tierno Galván y la Constitución de 1978». *Sistema: Revista de ciencias sociales*, núm. 71-72 (1986), p. 157-160.

—«La lectura autonomista y federal del modelo de Estado constitucional». *Leviatán: Revista de hechos e ideas*, núm. 26 (1986), p. 5-15.

—«La tecnología trastorna la política». *Nuevo Siglo. Cuadernos de la Innovación*, núm. 1 (1987), p. 128-137.

—«Los estados y los pueblos en el proceso de unidad europea». *Sistema. Revista de ciencias sociales*, núm. 86-87 (1988), p. 131-137.

—«Transición a la democracia y estabilidad: el caso de España». *Pensamiento Iberoamericano*, núm. 14 (1988), p. 263-271.

—«El Estado y los pueblos en el proceso de unidad europea». *Sistema: Revista de ciencias sociales*, núm. 86-87 (1988), p. 131-138.

—«La izquierda y el segundo final del Imperio Austro-Húngaro». *Claves de razón práctica*, núm. 4 (1990), p. 12-19.

—«El socialismo ante la crisis de los países del Este y la nueva situación internacional». *Sistema: Revista de ciencias sociales*, núm. 98 (1990), p. 123-126.

—«1492. La dimensión real del mundo moderno». *Letra Internacional*, núm. 25 (1992), p. 3-10, 4 Ref.

—«D'estat i el "café per a tothom"». *L'Avenç: Revista d'història i cultura*, núm. 230 (1998), p. 7.

—«La treve et le modèle politique». *Hérodote*, núm. 91 (1998), p. 159-161.

—«Kosovo: l'última guerra europea del segle xx?». *L'Avenç: Revista d'història i cultura*, núm. 237 (1999), p. 6-7.

—«El pasado y el futuro». *Socialista*, núm. 636 (2000), p. 28-29.

—«El ser i no ser de la Carta Europea dels Drets Fonamentals». *FRC. Revista de Debat Polític*, núm. 2 (2001), p. 120-123.

—«Autonomía y nacionalidades en España: estado de la cuestión». *El Valor de la Palabra*, núm. 2 (2002), p. 224-233.

—«Does Europe Really Exist?». *World Press Review*, vol. 49, núm. 8 (2002), p. 48.

SOLÉ TURA, Jordi; AJA, Eliseo. «Une élaboration consensuelle». *Pouvoirs*, núm. 8 (1988), p. 80-84.

SOLÉ TURA, Jordi; BORJA, Jordi. «De la izquierda y el modelo de Estado». *Ajuntament de Barcelona. Alfòz*, núm. 21-22 (1985), p. 25-30.

SOLÉ TURA, Jordi; MARTÍN TOVAL, E.; ROCA JUNYENT, M. «Constitución, municipio y territorio. Constitució, municipi i territori». *CEUMT*, núm. 9 (1978), p. 5-10.

SOLÉ TURA, Jordi; PEDRÓS ABELLÓ, A.; TRIAS FARGAS, R.; MARAGALL MIRA, P. «Discursos de constitución. Ajuntament de Barcelona. Parlaments de constitució». *CEUMT*, núm. 65-66 (1983), p. 8-15.

Prologuista

AGUILERA DE PRAT, C. R. *Gramsci y la vía nacional al socialismo*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Madrid: Akal, 1985. 160 p. (Akal Universitaria; 69)

ALBERTÍ ROVIRA, Enoch. *Federalismo y cooperación en la República Federal de Alemania*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Madrid: CEC. 1986, 575 p.

ÁLVAREZ ARECES, Vicente. *La España de las autonomías y algunas contrarreformas en marcha: Barcelona, 18 de marzo de 2002*. Presentació a càrrec de Jordi Solé Tura. Oviedo: Gobierno del Principado de Asturias, 2002. 31 p.

ARBÓS, Xavier. *La idea de nació en el primer constitucionalisme espanyol*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: Curial, 1986. 256 p. (Biblioteca de Cultura Catalana; 61)

BERMUDO ÁVILA, José Manuel. *Maquiavelo, consejero de príncipes*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1994. 315 p. (UB; 7)

CARRILLO, Marc. *Los límites a la libertad de prensa en la Constitución espanyola de 1978*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: PPU, Barcelona 1987, 205 p.

CARRETERO Y JIMÉNEZ, Anselmo. *Los pueblos de España*. Pròlegs de Miguel León Portilla i Jordi Solé Tura. Edició renovada. Barcelona: Hacer: Fundació Rafael Campalans, 1992. 409 p. (Federalismo)

EQUIPO DE INVESTIGACIÓN DE FUNDESCO [et al.]. *La industria cinematográfica en España (1980-1991)*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Madrid: Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales, 1993. 377 p.

FREIXES SANJUAN, Teresa. *Los derechos sociales de los trabajadores en la Constitución*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. 1986, 424 p.

Las relaciones entre España y América Central: 1976/1989. Presentació de Jordi Solé Tura; edició a càrrec de Francesc Bayo i Anibal Iturrieta. Barcelona: CIDOB. Madrid: Asociación de Investigación y Especialización sobre Temas Iberoamericanos, 1989. 174 p.

LONDON, Artur Gerard. *La Confesión: en el engranaje del Proceso de Praga*. Introducció de Jordi Solé Tura; traducció de Manuel Bouso. Vitoria: Ikusager, 2000. 515 p. (Correría (Ikusager); 10)

MONTESQUIEU, Charles de Secondat. *De l'esperit de les lleis*. Traducció de Josep Negre i Rigol; edició a cura de Xavier Arbós; pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62: Diputació de Barcelona, 1983. 2 v. (Clàssics del Pensament Modern; 5)

MOYA, Evilasio. *Soliloquis con un abedul*. Pròleg del ministre de Cultura Jordi Solé Tura. Puigcerdà: l'Autor, 1993. 89 p. (Molins de Rei: Semargrafic)

ORTEGA PARRA, Joaquín. *Los vencidos*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Madrid: Betania, 2004. 72 p.

PÀMIÉS, Teresa. *Records de guerra i d'exili*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: DOPESA, 1976. 853 p. (Obres Selectes i Inèdites; 2)

PI I MARGALL, Francesc. *Las nacionalidades*. Introducció per Jordi Solé Tura. 1a ed. (1967). Madrid:

Centro de Estudios Constitucionales, 1986. XXXIV. 331 p. (Clàssics del Constitucionalismo Español; 6)

SOLÉ TURA, Joan. *Mollet: records del meu poble*. Pròleg Jordi Solé i Tura. [S.l.: l'autor], 1979. 49 p.

TOGLIATTI, Palmiro. *El Partido Comunista Italiano*. Introducció de Jordi Solé Tura; versió castellana de Josep M. Colomé. Barcelona: Avance, 1976. (Socialismo y Democracia: Textos de Apoyo; 18)

Traductor

BEAUVOIR, Simone de. *El Pensament polític de la dreta*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 126 p. (Llibres a l'Abast; 56)

— *Per una moral de l'ambigüitat*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 148 p. (Llibres a l'Abast; 65)

BERNAL, J. D. (John Desmond). *Història social de la ciència*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 2 v. (Història social de la cultura)

BOTTOMORE, T. B. *Introducción a la sociología*. Traducció de Jordi Solé Tura, Gerardo Di Masso. 11a ed. ampliada / per Rosario Roman. Barcelona: Península, 1992. 366 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 12)

DEANE, Phyllis. *La primera revolución industrial*. Traducció de Jordi Solé Tura. 6a ed. Barcelona: Península, 9a ed. 1998. 334 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 22)

DUBCEK, Alexander. *L'Informe Dubcek*. Traducció i pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1970. 108 p. (L'Escorpí; 18)

DUNHAM, Barrows. *La filosofía como liberación humana*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1967. 246 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 19)

EATON, John. *Socialisme a l'era nuclear*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 231 p. (Llibres a l'Abast; 54)

EINSTEIN, Albert. *Escritos sobre la paz*. Edició original preparada per Otto Nathan y Heinz Norden; pròleg de Bertrand Russell; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1967. 494 p. (Historia Ciencia y Sociedad; 14)

ENGELS, Friedrich. *Aportacions a la història del moviment obrer: antologia d'escrits (1844-1895)*. A cura de W.O. Henderson; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 270 p. (Llibres a l'Abast; 66)

— *Socialisme utòpic i socialisme científic*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 117 p. (L'Escorpí; 1)

— *Escrits econòmics i polítics: antologia de textos (1844-1895)*. A cura de W.O. Henderson; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 174 p. (Llibres a l'Abast; 71)

— *Historia, economía, crítica social, filosofía, cartas: escritos*. Selecció de textos i introduccions de W.O. Hen-

- derson; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1969. 417 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 37)
- FIORI, Giuseppe. *Vida de Antonio Gramsci*. Traducció de Jordi Solé Tura. 2a ed. (1976). Barcelona: Península, 1968. 359 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 28)
- FISCHER, Ernst. *La necessitat de l'art*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 273 p. (Llibres a l'Abast; 48)
- *La Necesidad del arte*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Planeta-Agostini, 1992. XII, 270 p. (Obras Maestras del Pensamiento Contemporáneo; 78). (Obras Maestras del Pensamiento Contemporáneo; 48)
- *La Necesidad del arte*. Traducció de Jordi Solé Tura. 3a ed. Barcelona: Península, 4a ed. (1997) (Nexos; 1) (2001) (Ediciones de Bolsillo; 46/1)
- FRIEDAN, Betty. *La mística de la feminitat*. Traducció de Jordi Solé Tura. 2a ed. (1975). Barcelona: Edicions 62, 1965. 2 vol. 232, 208 p. (Llibres a l'Abast; 25-26)
- FROMM, Erich. *Marx i Freud*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 206 p. (Llibres a l'Abast; 53). 2a ed. (1994) (Col·lecció universal de butxaca El Cangur; 21)
- *Per una societat sana*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions. 62, 1968. 313 p. (Biblioteca Bàsica de Cultura Contemporània; 17)
- FROMM, Erich [et al.]. *La Família*. Introducció de Ralph Linton; traducció de Jordi Solé Tura. 4a ed. Barcelona: Península, 1977. 296 p. 8a ed. (1998).
- GORZ, André. *Estratègia obrera i neocapitalisme*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 221 p. (Llibres a l'Abast; 52)
- GRAMSCI, Antonio. *Cultura i literatura*. Pròleg i traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1966. 297 p. (Biblioteca Bàsica de Cultura Contemporània; 6)
- *Cultura y literatura*. Selecció, pròleg i traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1967. 356 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 13). 4a ed. (1977) (Ediciones de Bolsillo; 274)
- *El Príncipe modern*. Pròleg de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 206 p. (Llibres a l'Abast; 63)
- *Introducción a la filosofía de la praxis*. Selecció i traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1970. 153 p. (Nueva Colección Ibérica; 10) 4a ed. (1978) (Ediciones de Bolsillo; 243. Ciencias humanas. Ensayo)
- *La política y el Estado moderno*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1971. 209 p. (Ediciones de Bolsillo; 162. Ciencias Sociales. Política) 2a ed. (1973)
- *Política y sociedad*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1977. 220 p. (Ediciones de Bolsillo; 510)
- *La Política y el estado moderno*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Planeta-Agostini, 1985. XII, 209 p. (Obras Maestras del Pensamiento Contemporáneo; 39) (1992)
- *Introducción a la filosofía de la praxis*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Planeta-Agostini, 1986. XV, 153 p. (Obras Maestras del Pensamiento Contemporáneo; 91)
- HAUSER, Arnold. *Història social de l'art i de la literatura*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1966. 2 v. 427, 397 p. (Història social de la cultura)
- LEFEBVRE, Henri. *Síntesis del pensamiento de Marx*. Nota preliminar d'Antonio Pérez González; versió castellana de Jordi Solé Tura. Barcelona: Nova Terra, 1971. 323 p. (Síntesis (Nova Terra); 36). 2a ed. (1976) (Nueva síntesis; 14)
- *Síntesis del pensamiento de Marx*. Nota preliminar d'Antonio Pérez González; versió castellana de Jordi Solé Tura. Barcelona: Hogar del Libro, 1982. 323 p. (Nova terra (Llar del Llibre); 8)
- LIBERMAN, Evsei [et al.]. *Plan y beneficio en la economía soviética*. Traducció de Jordi Solé Tura. 3a ed. Barcelona: Ariel, 1973. 196 p. (Ariel Quincenal; 3)
- MANNHEIM, Karl. *Llibertat, poder i planificació democràtica*. Pròleg i traducció de Jordi Solé Tura; introducció d'Ernest K. Bramsted i Hans Gerth. Barcelona: Edicions 62, 1965. 440 p. (Biblioteca Bàsica de Cultura Contemporània; 3)
- MARCHAL, André. *Estructuras y sistemas económicos*. Pròleg de José Luis Sampedro; traducció de Jordi Solé Tura i Jorge Petit Fontseré. Barcelona: Ariel, 1961. XXX, 514 p.
- MARCUSE, Herbert. *Eros i civilització: una investigació filosòfica sobre Freud*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1968. 270 p. (Llibres a l'Abast; 61)
- MARTINET, Gilles. *El Marxismo de nuestro tiempo, o, las contradicciones del socialismo*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1968. 122 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 29). 2a ed. (1972) (Ediciones de Bolsillo; 257)
- MARX, Karl. *Sociología i filosofia social*. A cura de T.B. Bottomore i M. Rubel; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 286 p. (Llibres a l'Abast; 49)
- *Sociología y filosofía social*. Selecció i introducció de T.B. Bottomore i M. Rubel; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Península, 1967. 284 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 15). 3a ed. (1978)
- *Teoría económica*. A cura de Robert Freedman; introducció de Harry Schwartz; traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 306 p. (Col·lecció a l'Abast; 44)
- *Teoría económica*. Edició i selecció preparada per Robert Freedman; introducció de Harry Schwartz; traducció de Jordi Solé Tura. 3a ed. (1976). Madrid: Península, 1967. 306 p. (Historia, Ciencia, Sociedad; 11)

— *Teoría económica*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Altaya, 1998. 306 p. (Grandes Obras del Pensamiento Contemporáneo; 6)

PAVLOV, Ivan Petrovich. *Reflexos condicionats i inhibicions*. Introducció de J.F. Le Ny; traducció de Jordi Solé Tura; pròleg de S. Montserrat-Esteve. Barcelona: Edicions 62, 1967. 201 p. (Biblioteca Bàsica de Cultura Contemporània; 13)

PINILLA DE LAS HERAS, Esteban. *L'empresari català*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1967. 237 p. (Llibres a l'Abast; 45)

POULANTZAS, Nicos. *Sobre el estado capitalista*. Pròleg de Jordi Solé Tura; versió de l'anglès i del francès de Maria T. Poyrazián i Jordi Solé Tura. 2a ed. Barcelona: Laia, 1977. 146 p. (Laia Paperback; 1), 1a ed. (1974)

ROSTAND, Jean. *Introducció a la historia de la biología*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1965. 224 p. (Llibres a l'Abast; 30)

RUSSELL, Bertrand. *Iniciació a la filosofia*. Pròleg de Manuel Sacristán; traducció de Jordi Solé Tura. 2a ed. Barcelona: Edicions 62, 1968. 312 p. (Biblioteca Bàsica de Cultura Contemporània; 2). 1a ed. (1965) (Biblioteca Bàsica de Cultura Contemporània; 2); 2a ed. (1977) (Col·lecció universal de butxaca El Cangur; 30)

— *Història social de la filosofia*. Traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1996. 3 v. (El Cangur. Assaig; 190-192)

SNOW, C. P. *Les dues cultures i la revolució científica*. Epíleg i traducció de Jordi Solé Tura. Barcelona: Edicions 62, 1965. 119 p. (Llibres a l'Abast; 22)

Altres col·laboracions

DUVERGER, Maurice. *Instituciones políticas y derecho constitucional*. Pròleg de Pablo Lucas Verdú, traducció del francès d'Eliseo Aja, Xavier Arbós, Marc Carrillo, Manuel Gerpe... [et al.]. 6a ed. totalment refosa / dirigida per Jordi Solé Tura; amb un estudi sobre el «Régimen político y la Constitución Española de 1978» per Miguel A. Aparicio. Barcelona: Ariel, 1980. 663 p. (Demos (Ariel). Biblioteca de Ciencia Política)

Guia secreta de Sarrià. Assessors Josep Maria Carandell i Jordi Solé Tura. Barcelona: Vivir en Barcelona, 1987. 30 p. (Barri a Barri; 2)

SOBOUL, Albert. *La Revolució francesa*. Versió catalana de Miquel Adrover; rev. hist. Jordi Solé Tura. Barcelona: Nova Terra, 1968. 170 p. (Síntesi (Nova Terra); 28)

SOLÉ TURA, Jordi; ARBÓS, Xavier; LLUCH, Ernest. *Convenció per una majoria nacional i de progrés 1988: 5 març, 16 abril, 12 maig*. Barcelona: Comissió organitzadora, 1988. 315 p.

SOLÉ TURA, Jordi; BOBBIO, Norberto; CERRONI, Umberto [et al.]. *El marxismo y el Estado*. Barcelona: Avance, 1977. 304 p.

SOLÉ TURA, Jordi; PEDRÓS I ABELLÓ, Alexandre; TRIAS I FARGAS, Ramon; MARAGALL I MIRA, Pasqual. *Eleccions municipals del 8 de maig de 1983: constitució del nou consistori: amb parlaments de l'Excm. Sr. Alcalde i dels caps de llista dels grups polítics representats*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1983. 62 p.

Nota: Aquesta aproximació bibliogràfica forma part del treball de recerca inacabat en què ha participat el professor Joan Vintó, amb el suport de Teresa Gil, bibliotecària del Parlament de Catalunya, i la col·laboració dels professors Marc Carrillo i Enoch Alberti.